

bizitza oparoa gogoratzen

Kalaputxi hilabetekaria

Argitaratzailea:

Karenka komunikazio elkarte
20830 MUTRIKU

Telefona: 943 60 34 68 / 635 74 83 93

e-maila: kalaputxi@topagunea.com

Laguntzailea: Mutrikuko udala

Tirada: 2.000 ale

Lege Gordailua: SS-787/01

ISSN: 1579-4792

Inprimategia: GERTU. Oñati.

Banaketa: Mutrikuko Institutuko
azken mailako ikasleak

Kalaputxi ez du bere gain hartzen
aldizkarian adierazitako esanen eta
iritzien erantzunkizunik.

Eskerrak ematen dizkizue aldizkari hau
kaleratzea posible egin duzuen guztioi

Mutrikuko Udaleko
Euskara Batzordeak
diruz lagundutakoa

Gipuzkoako Foru Aldundiak
diruz lagundutakoa

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA SAILA
Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza
diruz lagundutakoa

a u r k i b i d i a

Informaziua	4
Zeuk esan	5
Puri-purixan	6-7
Bi hitzetan	8-9
Karenka	10-11
Kulturia	12
Ingurumena	13-16
Kirola	17
Historixa	18-19
Bertsoak	20-21
Gizartia	22
Hitza	23
Zorion agurrak	24
Argazki zaharrak	25
Agenda	26

IRITZIXA

AMETS EGITEA DOAN DA

Zenbat aldiz entzun diegu gurasoei: Ez daukazuela dirurik? Ba pipak erosi eta moilara pasiatzera, guk gaztetan hori egiten genuen eta.

Asteburuak, oporrak, zoritxarrez langabezian daudenek duten aisialdia betetzeko, batzuek diotenez, dirua behar da. Eta, azkenaldian, krisia dela eta, dirurik ez.

Teknologia berriek aukera ugari eskaintzen dizkigute (moilako pasiararekin konpatibilizatu ahal eta behar dira, noski). "Sareen sareak" aisialdirako doan ematen duen zerbitzu eskaintza zabal hau Freeconomics hitzarekin ezagutzen da.

Telebista gustoko dutenek, interneterako soilik egindako telesailak aurki ditza-kete (<http://www.soitu.es>). Bestalde, telebista kate askok Internet erabiltzen dute beraien telasailen kanal moduan. Youtube-n makina bat aurkitu daitezke, CBS kateak (<http://www.youtube.com/CBS>), adibidez, 80 eta 90 hamarkadako eta gaur egungo telesail nabarmenenak ikusteko aukera eskaintzen du: Star Trek, MacGyver, Beverly Hills 90210, The Mentalist, Jericho, CSI... BBC kateak ekoizten dituen dokumentalak ere aurki genitzake (<http://www.youtube.com/helbideanBBCrenbilaketaeginda>).

Musikazaleek ere badute non aukeratu. Last.fm edo myspace.com-en musika entzun eta bideoklipak ikusi ahal ditugu: euskal musika, hip-hop, jazz, klasikoa, metala...

Artea gustoko dutenei <http://www.coudal.com/moom/> web zoragarriak munduko museo nagusienetako kolekzioak ikusteko aukera emanten die. Ez da fisikoki bertan egotea bezain zirrargarria, baina agian ez daukagu Berlin, Paris, New York edo Moscuko museoetara bidaiatzeko aukerarik, eta tresna honekin etxetik 'sar' gaitzke pieza ezberdinak ikustera. Google Earth-ekin Madrilgo El Prado Museoko pinturak detaile guztiekin ikus daitezke eta hain garbia da eskaintzen digun irudia, mihiseen josturak ere ikus daitezkeela.

Literatura bada gure pasioa, http://www.gutenberg.org/wiki/Main_Page orriak milaka liburu ezberdin irakurtzea proposatzen digu. Alperrenek ere goza dezake idazle onenen lanekin, <http://librivox.org/> orrian audio-liburuak baitituzte.

Eta jatetxe batetara joateko dirurik ez badago, zer egin dezakegu? www.cocinadelmundo.com, www.arecetas.com edo www.lasrecetascocina.com bezalako webetan mundu osoko sukaldaritzako proposamenak ditugu gure etxean jaki goxoak prestatuz gozatzeko.

Irudimena erabili eta munduko beste kulturak ezagutu, usaindu, ikusi, dastatu, entzun eta irakurtzeko ez da derrigorrez dirua behar. Amets egitea, oraingoz behintzat, doan da.

intereseko telefonoak

OSASUNA

Anbulatorioa (Osakidetza).....	943 60 43 00
DYA zentrala.....	943 46 46 22
Mendaroko ospitala.....	943 03 28 00
Odol emaleen taldea.....	943 60 39 30
Javier Otxagabia botika.....	943 19 50 26
Lon Apraiz botika.....	943 60 32 50
Larrialdiak.....	943 46 11 11

ADMINISTRAZIO BULEGOAK

Udaltzaingua.....	943 60 70 48
Udaletxea.....	679 16 25 00
Turismo bulegoa.....	943 60 33 78
Posta zerbitzua.....	943 60 30 44
Bake Epaitegia.....	943 60 70 49
Itsas etxea.....	943 60 34 00
Ur patzuerroa.....	902 30 22 22
Mankomunitatea (trasteak eta zaborrak).....	943 70 07 99
Alde Zaharra eraberritzeko zerbitzua.....	943 60 34 18

IKASKUNTZA-IRAKASKUNTZA

Goizeko Izarra ikastola.....	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea.....	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua.....	943 60 36 27
Udal euskaltegia.....	943 60 30 94
Musika eskola.....	943 60 37 80
Haur eskola publikoa.....	943 60 41 19

GIZARTE ONGIZATEA

Gizarte Ongizate zerbitzua.....	943 19 50 81
Anai Arte jubilatuen egoitza.....	943 60 34 10
Mikel Deuna zaharren egoitza.....	943 60 38 71

ZEBITZUAK

Pesa.....	902 10 12 10
Eusko Trenbideak.....	902 54 32 10
Loiuko aireportua.....	905 50 50 05
Hondarriako aireportua.....	943 19 23 47

BESTE BATZUK

Liburutegia.....	943 60 41 82
Kiroldegia.....	943 60 31 75
Gasolindegia.....	943 60 32 10
Miruaiz Frontoia.....	943 60 46 79

Autobusak

MUTRIKU – DONOSTIA – MUTRIKU

Mutrikutik	Astegunak	7:00 / 10:00 / 13:30 / 19:30
	Zapatuak	10:00 / 16:30
	Jai egunak	10:00 / 19:30
Donostiatik	Astegunak	8:00 / 11:30 / 14:30 / 20:30
	Zapatuak	11:30 / 19:30
	Jai egunak	11:30 / 20:30

MUTRIKU – BILBO – MUTRIKU

AUKERAK:

1. BIZKAIBUSen autobusa hartu Ondarroan:
1- 6:10ean hasi eta 20:10 arte orduro.
2- 6:40ean hasi eta 19:40 arte orduro.

2. PESArean autobusa hartu Eibarren, haraino Euskotrenen

DEBARA

Astegunetan: 7:15etik 21:15era orduro / Jai egunetan: 8:15etik 21:15era, orduro

ONDARROARA

Astegunetan: 6:55etik 20:55era, orduro / Jai egunetan: 7:55etik 20:55era, orduro

Trenak

Tren guztiak, adierazitako lehenengo ordutik aurrera, **ORDURO**

DEBA – DONOSTIA – DEBA

Debatik	6:44-7:44-...-21:44
Donostiatik	5:47-6:47-...-20:47
Jai egunetan	8:44etan hasiko dira

DEBA – BILBO – DEBA

Debatik	6:43 -7:43 -...-20:43
Bilbotik	6:00 -7:00 -...-20:00
Jai egunetan	8:43etan hasiko dira

DEBA – EIBAR – DEBA

Debatik	6:43 / 7:43 / ... / 21:43	Jai egunetan, 8:43etan hasiko da
Eibartik	6:13 / 7:13 / ... / 21:13	Jai egunetan, 8:13etan hasiko da

Zaintzako Botikak (Mutriku – Deba)

OTSAILA

20tik 22ra	Javier Otxagabia
23tik 26ra	Amaia Zalduegi
27 eta 28	M. Cristina Riveiro, zapatu goizean J. Otxagabia

MARTXOA

1ean	M. Cristina Riveiro
2tik 5era	Javier Otxagabia
6tik 8ra	Lon Apraiz
9tik 12ra	M. Cristina Riveiro
13tik 15era	Amaia Zalduegi, zapatu goizean Lon Apraiz
16tik 19ra	Lon Apraiz
20tik 22ra	Jabier Otxagabia
23tik 26ra	Amaia Zalduegi
27tik	29ra Cristina Riveiro, zapatu goizean J. Otxagabia

APRAIZ

OTXABIAGA

ZALDUEGI

RIVEIRO

630 05 50 97

689 58 57 59

669 26 22 01

667 33 88 90

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

Aliprox

1.943 Alde Zahar eraberritzea - 943 60 31 01

Gizarte Ongizate
zerbitzua

MOTZ

Debarra, 34 - Eibar - MUTRIKU TEL: 943 60 31 01

Kirol Berri
 Zure arrakasta positibea da
 Argitaletxeak: KALEAK 10 - Lekeitzo (Gipuzkoa) - 48100
 Telefonoak: 943 41 10 10 - 943 41 10 11
 www.kirolberri.com

KRISIARI IHES EGITERIK...?

Azken hilabeteetako hitza dugu krisiarena. Eta hitzean bakarrik geratuko balitz, gaitzerdi. Egoera ekonomiko larrian omen gaude eta oraindik ez omen dugu okerreza ikusi edo bizi. Guztien ahotan dabilen gaiaren inguruan gehiago jakin nahian, Mutrikuko Kutxako Elena Gomez zuzendariarengana eta Mutrikuko Euskadiko Kutxako Ibon Otaegi zuzendariarengana jo dugu. Egoera gogorra izanik ere lasaitasunera eta zuhurtasunera jo behar dugu-la diote Elenak zein Ibonek.

Gure ahalbideetatik gora bizi izan al gara?

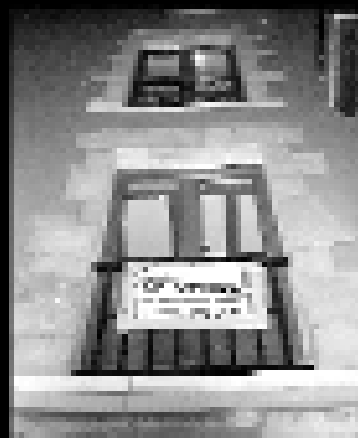
E: Denetik dago. Badago irabazten duena baino gehiago gastatzen duenik eta, baita ere, hainbeste ez irabazi arren aurreztu egiten duena. Guk gazteok ez dugu egoera gogorrik bizi izan, eta ez dakigu zer den gerrikoa estutu behar izatea. Egia da, baita ere, oso alaiki gastatu izan dugula. Kontsumo maila altua izan dugula eta, bapatean esku-balaztari eman zaiola, orduan gogorragoa egin zaigu gelditzea. Dena den, lehenago ere bizi izan dira krisialdiak eta estuasunaren ondoren beti aterata izan gara aurrera.

I: Hori askok esaten dute, inguruan entzuten da, baina bakoitzak bere kontuak aterata behar ditu, bere diru sarrerak zeintzuk diren eta horren arabera bizimodua eraman. Nik ez dut uste gure ahalmenaren gainetik bizi izan garenik. Agian, ditugun diru sarrerak baino gehiago xahutu dugula? Edo besteekiko parekotasunera iritsi nahi izan dugula? Batzuk bai eta beste batzuk ez. Nik uste dut orain arte diru sarreraren atala oso ziurtzat eman dugula eta ez garela ezertaz kezkatu, baina egoera aldatu egin da, langabeziaren mamua inguruan dabilkigu.

Estatu Batuetatik datorren artista al da krisia?

E: Bai, sorburuetako bat bera izan dela esan daiteke, baina, hala ere, garbi gelditzea nahi dut hango finantza sistemak eta hemengoak ez dutela inolako antzik. Gu Espainiako Bankuak kontrolatzen gaitu eta ez dakizu nola! Hemen ezin du inork, ezta banketxe handienak ere, nahi duena egin. Une honetan badaude gaizki pasatzen ari diren entitateak, likideziaz ez dutelako, baina ez dut uste gure egoera denik.

I: Bai, hango banketxeen "krak" delakoa izan da, bai, eta ares-tian esan bezala ez du gure funtzionamenduarekin zer ikusirik.

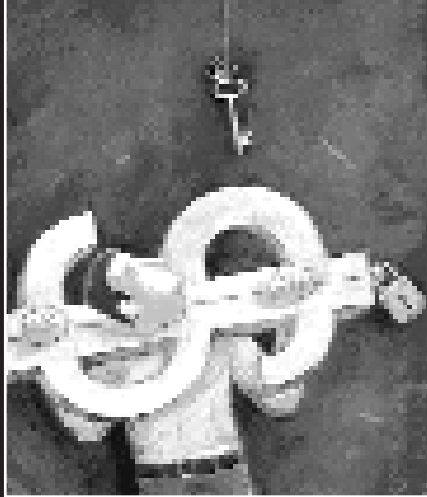

VITALICIO
Andonegi Asesoría

FERNANDEZ, J. BERNARDO TEL. 9413 403 005 Madrid

**MA
N
D
E
R
I
A**

POTERO

CREADORIO XEBUE
 BILBOA TEL. 943 49 40 47
 DEHARDO TEL. 943 49 40 43
 ORRIBARRETEL. 943 49 40 43

Hango finantza sistemak ez du kontrolik izan eta lehertu egin da.

Bankuen errua... eraikuntzaren errua...

E: Ez gara hasiko erruak banatzen. Gure egoera erabat desberdina dela esango nuke. Hemen eraikuntzak ez du Espainian duen pisurik izan.

Etxea erosteko mailegua behar zuenak eta dirua itzultzeko bermea erakusten zuenak gure laguntza jaso dute, orain bezala, makina ez dago geldirik.

I: Espainia mailan hain erraz saltzen ziren etxeak, hainbeste-ko erraztasunak! Baina orduan ona zen lan egoera. Egun batetik bestera blast egin du burbuilak eta dena hankaz gora joan da. Orduko kontsumismotik zero gastura pasatu gara eta horrek ere izan du bere eragina. Orain etxea erosteko beldurra dago, kotxea erostea ere hurrengorako utziko dut...! Denok hartu dugu parte gupil zoro honetan eta neurriak hartzeko sasoiara iritsi gara. Bestalde, Euskal Herriko finantza etxeak ere ez dira izan etxe promozioetan buru-belarri sartu direnak, beti izan gara askoz kontserbadoreagoak. Guk herriko jendearekin egiten dugu lana, batez ere.

Maileguak lortzeko baldintzak gogorragoak al dira?

E: Guk ez dugu ezer aldatu, lehengo baldintza berberak eskaintzen ditugu. Aldaketa bezeroaren aldetik etor daiteke, agian lan baldintzak aldatu egin zaizkiolako, edo etxekoren batek lana galdu duelako... Guk lehengo ildoak jarraitzen ditugu, eta jarraitzen dugu maileguak ematen. Uste dut beti izan garela zuhurrak, beti norabide batean jarraitu izan dugu eta orain ikusten dugu ondo joan zaigula. Berankortasuna ez da handia orain arte behintzat. Bestalde, ezin diozu mailegu bat eman erantzun ezin dion bati. Gu maileguak emateko gaude eta ondoren horiek berreskuratzeke, ez etxeekin geratzeko, ezta ere, abal-emaileek mailegua ordaintzeko. Jarraitzen dugu hipoteka-kredituak zein kontsumo kredituak ematen.

I: Lehengo funtzionatzeko era berbera dugu egun ere. Lehen eta orain, itzultzeko baliabideak eta gaitasuna duenari ematen zaio mailegua. Mailegua eskatzera datorren bezeroaren lan egoera aztertzen dugu, baina

Krisialdi guztietatik ikasten da, eta modu arduratsuago batean bizitzeko balio dakiguke.

lehen ere egiten genuen. Hemendik urte batzuetara zein egoeratan egongo den ez dakigu, baina orain oraingoari begiratu behar diogu. Gero lan baldintzak aldatzen badira, konponbideak aurkitu beharko ditugu guztion artean.

Egoera larririk antzeman duzue?

E: Beti gertatzen dira egoera bereziak, baina ez nuke esango oso-oso larriak direnik. Edozein arazoren aurrean komeni da lehenengotik konponbidearen bila joatea. Txaplatak ipintzeak ez du ezertarako balio. Horrek gaisotasunaren luzapena besterik ez dakar, eta guk nahi duguna da sendabidea aurkitzea eta horretan saiatzen gara.

I: Bai, larri dabilen jendea etortzen zaigu eta saiatzen gara egoera okerragora ez iristen. Baina ez da egoera orokorra, familia askok ez dute krisirik nabaritu, beste batzuk, aldiz, kokan dituzte diru sarrerak, baina itxaropenaren leihoak zabalik izan behar ditugu.

Zuen kristalezko bolan zer ikusten da?

E: Nahiko nuke ahalmen hori edukitzea! Egoera larria da, zailtzarrik gabe, baina inguru guztietatik bidaltzen dizkiguten mezuak ikaragarriak dira. Denok ikaratu nahi gaituzte, amesgaizto batean bizitzetaino. Lehen esan dudana bezala, arazoak dauden tokian irtenbideak aurkitu behar dira. Hipoteka ordaintzeko arazoak dituenari ezin diozu txaplata bat ipini, zuloa handituz joango zaiolako. Gaiak aspalditik kezkatzen gaitu eta irtenbideak ematen ari garela esango nuke. Kontua luze joango da, dudarik gabe. Zenbat denbora? Inork ez daki. Krisia hemen dago eta ez dugu hondorik jo, oraingoz. Aterako gara zulotik, baina zuhurrak izan behar dugu.

I: Ai jakingo banu! Pare bat urtekoa izango da? 54an bezala, hamar bat urtetan egingo diogu aurre krisiari? Garai bateko alegantziarekin ezin izango gara ibili. Geure burua kontrolatzen ikasi beharko dugu. Kontsumoaren gupil zoroak, asko eta neurri gabe erostetik ezer ez kontsumitzea eraman gaitu. Etxeak ezin dira saldu, prezioak ikaragarriak direlako. Etxebizitzaren prezioak ere jeitsi beharko dira. Eskatera-merkaturak aginduko du zer egin. Argi ibiltzea eta zuhurrak izatea tokatzen zaigu. Beldurra bidelagun txarra da. Egoera samurra izango ez bada ere tentuz eta modu baikorrean begiratu behar diogu datorrenari. Gure guraso eta aiton-amonek bizi izan zituzten egoera larriagoak ere, eta atera ziren aurrera; gu zergatik ez?

Itxaropena galtzea azkena litzateke, badaukagu eta nola egin aurre datorrenari.

BERISTAIN

ENHATA TITIKENDROGA ESTANBOL

943 60 35 44

WUOLUOLU TANATIBERA REDA. 2011
de Begoña
CHOL/KI-IA
de Begoña 2/3

TEL: 943 351 152 - 943 60 47 71
943 20 10 95 (24 ordu)

ANBULATORIO BERRIA PREST

Otsailaren 7an Mutrikuko Alkateak eta osasun sailburu Gabriel Inclan jaunak era ofizialean inauguratu zuten Mutrikuko Anbulatorio berria, Domingo Ibaibarriaga kalearen puntan, lehengo Malako etxea zegoen tokian.

Aurkezpen ekitaldian adierazi zutenez, instalakuntza berri hauetan orain arte Beheko plazakoetan eskaintzen ziren zerbitzu berberak emango dira, baina espazio aldetik askoz ere hobeto antolatuta. Alde batetik, eraikuntza berriarekin irisgarritasuna hobetu da, aurrerantzean anbulatortiora errazago ailegatu ahal izango dela, eta, beste alde batetik, espazioa bizkoiztu egin da 740 metro karratu izateraino. Kontsulta-gelkak zortzi izatetik hamabi izatera pasatu da, eta gainera, beste jarduera batzuetarako beste gelak ere egin dira.

1.530.000 euroko kostua izan duen Osasun zentro berrian, aurrerantzean honako lan-taldeak egingo du lan mutrikuarron osasunaz arduratzeko: hiru mediku, pediatria, hiru erizain, ginekologoa (astean behin), emagina (astean behin), erizain-laguntzailea, administrari laguntzailea, eta zeladorea.

Bukatzeko, osasun sailburuak emandako datuak, 2008 urtekoak: 24.803 kontsulta orokor, 4.166 kontsulta pediatria zerbitzuan, 13.024 erizaintza-kontsulta, eta 513 kontsulta emaginari.

...OLES EGITERA GATOZ...

Sendo jarraitzen du Santa eskeko ohiturak gure herrian. Euuup!!! batez hasi, eta panderoaren laguntzaz esku-soinuaren notak aireratzean, leloa kantatzeari ekiten zioten talde lagunek, makilez zoruan erritmoa markatzen zuten bitartean. Isilunea zertorren ondoren, koplarien agurrak eta ziriak adi-adi entzuteko.

Horrela atera ziren kalera, eskean, Santa Ageda bezperan, Institutuko ikasle eta irakasleak eguerdian, eta lkas-tolako haurrak arratsalde; nahiz eta azken hauek korrika bukatu behar izan zuten, gainera etorri zitzaaien euri zaparradaren ondorioz.

Azken urteetan ohikoa denez, larunbata aukeratu zuten nagusiek, eta berrogeita hamar bat lagun elkartu ziren bertso eskola inguruan. Hiru taldetan banatuta, goizeko hamarrak ziren bi taldek Olatzko eta Astigarribiako baserrietara jo zutenean, tarte-ka botatzen zuen txingorrari aurre eginez, hirugarrenak herriko dendetan zehar ekin zion bitartean eskeari. Bazkaritan indarrak hartu, eta Ibiri eta Laranga bailaretako baserriak bisitatu zituzten batzuek, eta herriko tabernak besteak, afari alai baten bukatzeko. Koplariak: Amets Arzallus eta Laxaro Astigarraga, Millan Telleria eta Joxe Munduate, eta herriko kaleetan Iñigo Arrizabalaga eta Beñat Iguaran.

Oles guztiei!!!

THE WET BANDEK SARI BIKOITZA

The Wet Band eskuak beteta (Lehiaketako talderik one-na eta ikusleen taldea) itzuli zen etxera DANBAKA III. MUSI-KA LEHIAKETATIK, eta saio biribila egin izanaren poz guz-tiarekin. Finalak ez zuen huts egin, ezta epaimahaiak ere gaueko hiru taldeak aukeratzekoan. Hala ere, inork ezin izango die ukatu The Wet Bandekoei meritua, nahiz eta Adi Holden eta, batez ere, Norman taldearen saio basatia lehia gogorra izan. Esan liteke etxean jokatu zutela mutrikuarrek, Elgetara autobus bat lagun eraman zuten-eta. Animuak on-do berotuta, hazten eta mamitzen joan ziren eta zerua u-kitu zuten bukaera aldera. Biribila eta aurrekoan baino askoz ere sinesgarriagoa izan zen The Wet Banden kontzertua. Bikain jardun zuten eta aitzakia gutxiarekin utzi zituzten aurkako iritzidunak. Herritar gazte hauen musika entzun nahi izanez gero, sar zaitezte helbide honetan: <http://www.danbaka.com/>.

Bejondeiela taldekideei eta beren laguntzaile zein ja-rraitzaileei! Zorioneko gaude mutrikuarrok, berriz ere, musikaren arloan.

MARTXOAK 8, EMAKUMEAREN NAZIOARTEKO EGUNA

Urtero legez, datorren hileko 8an Emakumearen nazioarteko eguna ospatzeko aukera izango dugu. Emakume askorentzat aldarrikapen eguna izaten da, beste askorentzat mugimendu feministaren lorpenak ospatzeko aitzakia. Dena den, oraindik orain, beharrezkoa da emakumeen diskriminazio egoera gaitzesten jarraitzea eta emakume eta gizonen aukera berdintasuna sustatzearen alde lan egiten jarraitzea.

Politikoki zuzena denetik baino harantzago joan beharrean aurkitzen gara, gero eta lege gehiagok babesten ditu emakumeen eskubideak, gero eta tresna teoriko gehiagorekin lan egiten dugu emakumeen baztertzeko mekanismoak eta azpiegiturak

deusezteko. Hala ere, emakumearen egoerak hobera egin badu ere, gizarteko eremuko parte hartzean (politikan, lan merkatuan, kulturean, kirolan, eta ekonomian) gure presentzia oso txikia da, eta eremu pribatuan, hau da, etxeko lane-tan nahiz zaintza lanetan dugun eskuhartzea gizonetzkoena baino askoz handiagoa izaten jarraitzen du.

Lan ildo hau joratzeko urteko 365 egunak aproposak badira ere, aurtengoan, ia sortu berria den Mutrikuko Berdintasun Zerbitzutik, martxoaren 8^a ospatzeko antolatu diren ekitaldietan parte hartzera gonbidatu nahi zaituztet. Edozein zailtza edo ekarpen egiteko, berdintasun zerbitzura hurbil zaitezke astearteetan (8:00-15:00), eta ostiraletan (8.00-11.00).

komikixa

Josu Ituarte "Pitxame"

MARITXU ANDONEGI “LEKONDE”rekin bizitza oparoa gogoratzen

Maritxu Andonegi 1924ko maiatzean jaio zen Mutrikun. Bere adin inguruko nesken antzera igaro zituen haurtzaroko eta gaztaroko urte zail eta berezi haiek. Hala ere, bere bizitzaren ildoen artean, bada bat, apur bat berezia: euskararena. Ezohikoa zen emakume batek luma hartzea euskaraz idazteko; Maritxuk denbora apur bar sotilki eskaini izan dio lan horri, eta orduko “Zeruko Argia”n zabaltzen zituen herriko berriak herritar askoren atseginerako; zer esanik ez, herritik kanpo herriminez bizi zirenentzat. Euskararen beste alorretan ere, bere ahala eskaini izan du, batik bat, ikastolaren sorreran.

Nolakoa izan zen, Maritxu, zure haurtzaroa? Nola jantzi zinen euskaran?

Ez dut uste oso ezberdina izan denik nire ingurukoengandik. Besteek bezala, etxea, kalea, eliza eta eskola izan nituen hezitzaile; agian, giro politiko berezia izan genuen gure denborakook: diktadura, monarkia, errepublika, gerra eta berriro diktadura, ez dute belaunaldi guztiek bizitzen. Horiek, jakina, izan dute eraginik guregan.

Etxean abertzale eta euskaltzale ziren gurasoak, eta euskararen lehenengo iturria horixe izan zen, etxea. Kalea, zer esanik ez, euskara hutsez bizi genuen. Erdara kolpean sartzen zitzaigun eskolara joatean: han ez zen txintik ere euskaraz. Elizan dotrina euskaraz izaten genuen, baina jaunartze txikia eta handia egiten genuen urteetan baino ez; Emakume Batzan erakutsi ziguten dotrina euskaraz, errepublikak eskolan ematea debekatu zuenean. Hala ere, pixka bat hasi ginenean, Samielan zegoen Sor Felisa Makaia, Nafarroako Sarasa herrikoa bera, erakusten zigun gutxi batzuei euskara jantziagoa, baita idazten ere; esan behar, orduz kanpo izaten zirela eskola haiek, eta ahalegin berezia jartzen zuela guk ikas genezan. Gogoratzen naiz, baita, udaletxean egin izan genuela pare bat aldiz azterketa antzeko zerbait, non beste gaien artean, euskara idatzia ere sartzen zen: errepublika denbora izango zen. Huraxe izan zen, etxean gertatzen ziren errebista eta liburu apurren irakurketaz gain, gehien ikasi nuen lekua.

Sor Felisa Makaia erakutsi zigun euskaraz idazten

Pello jaunak ahalegin handiak egin zituen herrian ziren indarrak biltzen

Martxoaren zortzian ospatuko da emakume langileen eguna. Nola bizi izan duzu lan mundua?

Gure adineko emakume gehienok egin dugu lana etxetik kanpo. Oraindik eskola denboran ginel, goizez eskolara eta arratsaldez "eskabitzara" joaten ginen antxoei burua kentzera; tinentara ere ez ginen iristen, eta harriak jartzen zizkiguten lurrean haien gainean jarrita lan egin genezan; ni Karlosenera joaten nintzen, eta han jarduten genuen gehienetan kantu kantari; pozik, etxera diru apur bat eramaten genuelako.

Aitak bere kontura lan egiten zuen pilotarako zestak egiten eta zumezko jarleku eta otarrak konpontzen; beraz, laster hasi ginen aitari laguntzen ere. Lan horretan jarraitu izan dut ezkondu eta gero, urteetan. Baina, etxeko diru sarrerak gehitzeko beste lan batzuetan ere ibili nintzen: "Euzkitza"neko sagardotegian botilei papera jartzen; "despeskan" deitzen zidatenean; Imanol Pikerrren guraize fabrika, komentu aurrean tailerra zuenean, neu nintzen, denbora batez, emakume bakarra hainbat gizonen artean; eta etxeko lanak ere egin beharra zegoen, eta ez ziren nolanahikoak. Emakumeok egun bat baino gehiago merezi dugu egutegian.

"Despeska" komentatu duzu. Nola egiten zen?

Arrantzatzeko era ez zen "etxarak" egitea, orain bezala; sa-reak bertikalean jarrita uzten zituzten itsasoan, eta antxoa mailatan burua sartuta gelditzen zen. Asko harrapatzen zutenean edo berandu etorri, tripulaziokoei laguntzeko deitzen gintuzten, eta han joaten ginen itsasontzira arraina libratzera. Arrainekin otarrak bete, kofradian pisatu, eta fabriketara eramaten zituzten idiak tiratuko karroetan "Patxuelasek" eta "San Juan Txikik".

Nola bizi izan zenuen gerra denbora?

Gerrak, denak dira txarrak, eta gurean, galtzaile atera ginez, ondorengoak ere bai. Gure aita alkate izana zen errepublika garaian, eta Hondarretako kartzelan bukatu zuen. Hori zela eta, familia sakabanatua gelditu zen: ama Donostiako "Hispano Americano" hotelera joan zen lanera, lehenago ere han lana egindakoa baitzen; horrela, aitarengandik hurbilago zegoen bisitak egiteko, eta behar zen dirua ateratzeko bidea zen; ahizpa Itziar Etxarri Larraunera eraman zu-

ten amaren familiarengana, eta besteok etxean gelditu ginen amonarekin. Hala ere, aita ez zen denbora askoan egon kartzelan hemen zituen lagun batzuen gestioei esker, eta berriro familia oreka lortzera iritsi ginen. Hori izan zen nik bizi izandako garrantzizkoena.

Eta, gaztaroa? Nolakoak ziren jai giroak?

Jai giroan gizonak zuten beti protagonismoa. Sagardotegietan asmatutako xelebrekeriak ziren bizitzari poz apur bat ematen ziotenak. Neskonzat dantza suelta zen alaitzeko bide-etako bat. Mutilek "aurreskua" dantzatzen zutenean, han egoten ginen neskatzak noiz aterako zain; baina, gehienetan adineko emakumeak ateratzen zituzten korrora guri txantxa egiteko. "Piñasteiko" jaiak nituen nik atseginenak.

Bestela, eliza ingurua bizi genuen gure jai egunetan. Koruan ere kantatu izan dut; pentsa nolakoak ziren orduko kontuak: elizako korura ezin ginen joan emakumeok, eta behean egoten ginen kantatzeko ordua ailegatu arte; tokatzen zenean, gora joan, kantatu, eta berriro jaisten ginen, hurrengora arte. Halako batean, konturatu ziren ezin zela horrela jarraitu, eta utzi ziguten koruan egoten. Jakina, inoiz ez ginen gizonekin ardo goxoa edatera joaten koru atzera.

"Zeruko Argia"n herriko berriak idazten zenituen, eta "Goizeko Izarra" ikastolaren sorreran ere parte hartu zenuen. Nola izan zen?

Gure herrian beti izan dira euskara zaleak. Pello Jaunak, gerra ondorenean apaiz etorri zenean, ahalegin handia egin zuen indar horiek bildu eta antolatzen; niri lan hori egitea tokatu zitzaidan, eta hala egiten nuen, beti Pello Jauna eta Ziriako Andonegi atzetik nituela. Ikastolaren sorreran ere berdintsu, talde indartsu bat zegoen ekinean eta nik neure burua eskaini nuen ahal nuena egiteko. Ez dakit gauza handirik egin nuen, baina une batzuetan pasatutako beldurraren tamainakoa izan bazen, benetan handia izango zen. Dena den ezkutuko lana, paperak, bidaiak, bilerak...; baina, hor dago dagoena.

Beno, Maritxu, eskerrik asko gurekin solaserako prest agertzeagatik, eta ondo jarraitu.

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 680 788 068 Pasaia, Kalea 22. Mutilua

Maider Piñero

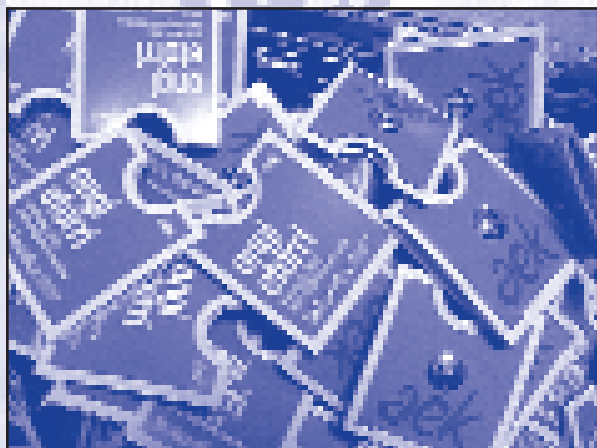
Rehabilitación Física - Tel: 945 00 10 10 / Email: AM15411@AR

korrika laguntzailea

Korrika 13rekin batera sortu zen kanpaina da Korrika laguntzailea. Orain, beste Korrika baten atarian gaudela, 2009ko martxoaren 26an hasiko baita Korrika 16, eta berriro ere, Euskal Herriko bazter guztietara zabalduko da, ozen, euskararen aldeko aldarria.

Hori horrela izan dadin, zure laguntza behar du AEK-k. Ezin ahantz daitezke oraindik ere AEK-k euskararen aldeko lanean jarduteko dituen baliabide urriak eta oztopo handiak, batez ere, Nafarroan eta Iparraldean. Baina AEKren ekimenari esker, zu eta zure moduko milaka euskaltzaleren laguntzari esker, Korrika den bezalakoa izatea lortu da.

Korrika laguntzaileek, 12 euroren truke, laguntzaile direla adierazten duen pina, urtariletik aurrera Euskal Herriko ehunka komertziotan beherapenak izatea ahalbidetuko dien Korrika laguntzailea txartela, eta txartela erabili ahal izango den komertzioen zerrenda duen katalogoa eskuratuko dituzte.

Taldea: Korrika 16i murrizten. 2009ko martxoaren 26an

euskaraz bizl
nahi dugunon
herrira!

16. korrika

ONGI ETORRI, LAGUN!!

Rami hasi zen Afrikan
eta Andoni Gernikan
Maddalen berriz Sohütan
Evaristo Amerikan
euskara herrian doa
Euskal Herria korrikan
euskara herrian doa
mundu bat euskal herritan

Mikel oinez gehienetan
Pepe eta Elvira trenetan
Mohamed lanetik bueltan
eta Nekane bizikletan
mundu bat doa korrika
hizkuntzaren bideetan
mundu bat doa korrika
euskararen herrietan

Karriketan korrika
korrika karriketan
doa euskara... uhoo
karriketan korrika
korrika karriketan
doa mundua... uhoo

Karriketan korrika
korrika karriketan
doa euskara... uhoo
karriketan korrika
korrika karriketan
doa mundua... uhoo

Ongi etorri Aitor
galdu zuen ta bila dator
ongi etorri Sarai
heldu arren korrika darrai
Kantatu dezagun
Ongi etorri lagun!
Euskara herrira
Zure herrira zatozena!!

Orain euskara da soa
euskaraz doa pausoa
euskara da itsasoa
zerua lurra auzoa
euskara herrian dago
euskaraz mundu osoa
euskara herrian dago
euskaraz mundu osoa

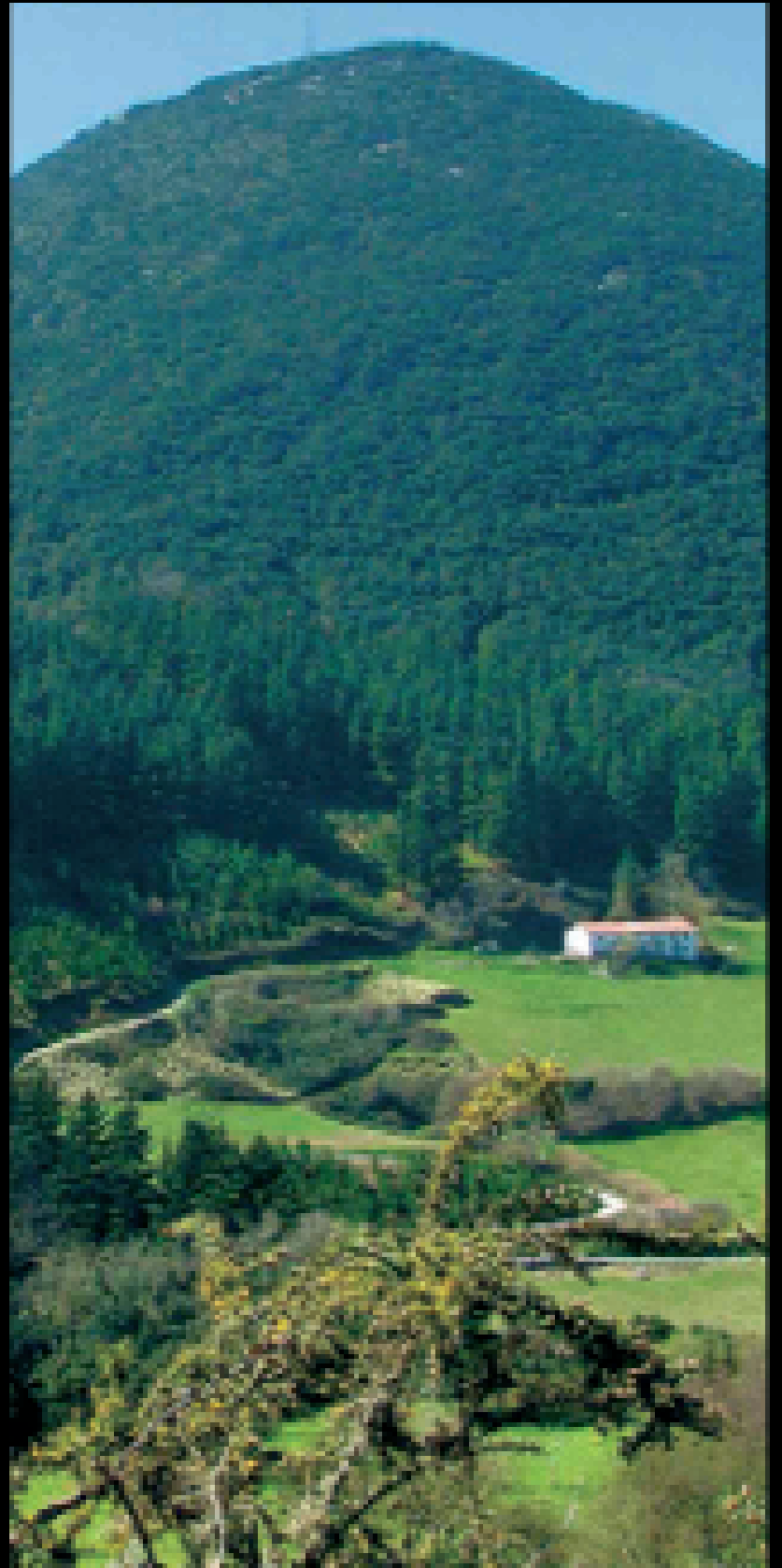
Karriketan korrika
korrika karriketan
doa Euskara... uhoo
karriketan korrika
korrika karriketan
doa Mundua... uhoo

Karriketan korrika
korrika karriketan
doa Euskara... uhoo
karriketan korrika
korrika karriketan
doa mundua... uhoo

Bidaia zugan bada
eta bidea zeu bazara
mundua da euskara
zatoz mundu bat Korrikara

Kantatu dezagun
Ongi etorri lagun!
Euskara herrira
Zure herrira zatozena!!

1000

ARNÓ BERPIZTUZ argazki rallya

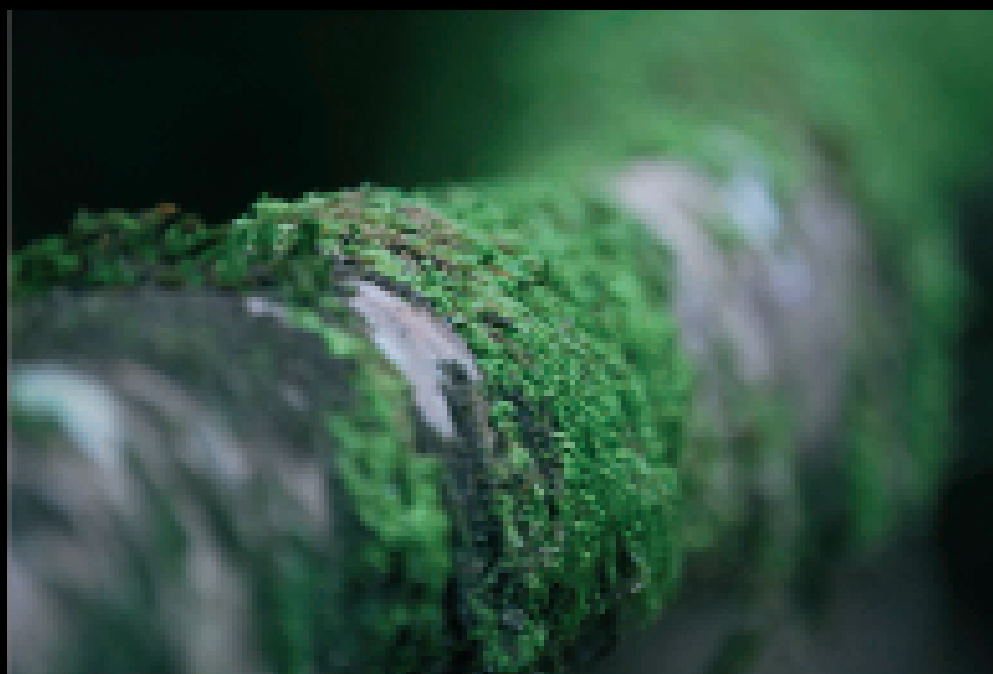

1. saria Alberto Juarez

bigarren saria
Koldo Barruelabeña

hirugarren saria
Aitziber Tamayo

publikoaren saria
Ignacio del Rio

ARNO
BERPIZTUZ
argazki rallya

SAN MIGEL FUTBOL ZELAI BERRIAREN 25. URTEURRENA

Gabon jaien inguruan, Zabiell Jauregia aukeratu zuten Mutriku Futbol Taldekoek zelai berriaren hogeita bost urte zirela-eta, orduko zenbait argazki eta oroigarri aurkezteko, eta, baita ere, zelaiaren moldaketarako dituzten eskakizunak azaltzeko. Ez da denbora asko igaro, beren eskakizunetako batzuk beteko direla iragarri zaienean, Madrileko gobernuak lan krisiari aurre egiteko zabalduko dituen diruei esker. Jose Mari Etxaburu lehendakaria izan dugu solaskide.

Zelai berriaren hogeita bost urteak gogoratu dituzue. Zergatik?

Ospakizunak berak ez zeukan garrantzi handirik; baina, eguneroko jardunean, gure beharrei irtenbidea bilatu nahian, atzera-aurrerako ahalegin asko egin ditugu azken bi urte hauetan, eta orduan konturatzen zara gure aurretik ibilitakoek nolako lanak egin zituzten zelai zahar hari, bilakaera handi bat emanaz, orain duen aurpegia jartzeko: lan izugarria, benetan; eta ez hori bakarrik, hogeita bost urte hauetan hain txukun mantentzea ere ez da lan makala izan. Beraz, ospakizuna jende guzti horri omenalditxo bat eskaintzearen izan da, eta aprobetxatu dugu plano batzuen bitartez gure eskakizunak agertzeko.

Gaurko egoera ez zaigu batere eroso gertatzen; sei talde ditugu, eta asteburu bakoitzean hiru partidu jokatu, gero eta zailagoa egiten zaigu zelaia egoera egokian mantentzea, eta, jakina, behartuta gaude entrenamenduak Ondabarron egitera. Horrela, gauza bat planteatzen genion geure buruari: gure aurrekoak hain lan handiak egiteko gai izan baziren, gu gai izan behar ginela orain ditugun beharrei erantzuteko. Horretan ahalegindu gara udala eta partidu politikoei gure proiektuak aurkeztu eta debatitzen. Lehen proiektua handia zen, non, azpiko aparkamendu eta inguruko eraikinak begiztatzen genituen. Hirigintza arduradunengana zuzenduta, udalaren asmoak Ondabarroko kirol gunerantz bideratzen zirela erantzun zitzaigun; baina, asmo horien gauzatzea luzarorako denez, beste proposamen bat egin genien bitarte horretarako: aldagelak txukundu, zelaia belar artifizialez estali, pena handiz baina praktikotasunari begira, eta osagarri diren argiztatzea eta horrelakoak egitea.

Eta badirudi erantzun baikorra jaso duzuela...

Bai, horretan saiatu izan gara, eta zuzendaritza utzi baino lehenago gai hau bukatuta edo bideratuta utzi nahi genien ondorengoei, bidea errazteko asmoz; beraz, pozik gaude. Egia esan, lehenengo erantzuna ez zen izan hain baikorra, zeren ez baitzen sartzen udalak zituen lehentasunetan, ez zegoe-lako behar adinako dirurik; baina Zapateroren diru laguntzei esker badirudi posible dela, nahiz eta proiektua oraindik Madrilen onartzeko dagoen.

Noiz gauzatuko da asmoa? Eta zer suposatzen dizue horrek?

Gauzak bide onetik joanda, denboraldi bukaeran hasiko lirateke lanak, eta denboraldi berrirako prest behar lukete. Beste herri batzuetan ere egin dituzte horrelako lanak, eta epe horretan bukatuta zituzten. Aldagelekin sor daitezke arazak, baina harremanetan jarraitzen dugu udaleko arkitektoarekin gauza guztiak ahalik eta egokien konpon daitezen.

Belar artifizialak, nolabait esateko, mugagabeko erabilera eta Ondabarrora joan beharrik ez izatea suposatzen du, horrek ematen duen erosotasunarekin; aldagelak, oster, bi besterik ez ditugu, eta neska eta mutilen ekipoak ditugunez, partidu eta entrenamenduak planifikatu egin behar izaten ditugu, beharrezko diren tarteko denborak kontuan hartuz; horregatik, horiek eraberritzeak, aldagela gehiago eginez instalazioak hobeto aprobetxatzea ekarriko luke. Argiztatzea, zer esanik ez, beharrezkoa dugu iluntasun orduak aprobetxatzeko. Beste kontu txikiago batzuk ere badaude, baina dena ondo ateratzea espero dugu.

Belar artifizialarenak irekitasunik ematen du beste kirol batzuk ere praktikatzeko?

Gu ez gara inoiz itxiak egon beste kirolei, eta orain ere ez gaude. Gauzak hitz eginez bideratu daitezke, eta ez zait batere arraroa egingo eskoletako haurrak zelaian ikustea, edo beste zenbaitzuk korrika. Dena den, instalazio guztiek behar dituzte erabilerako arauak; horiek betez gero, gure aldetik ez dut uste inolako eragozpenik izango denik.

Hainbeste lan egin zutenei gure omena egiteko besterik ez da izan zelai berriaren 25. urtemuga

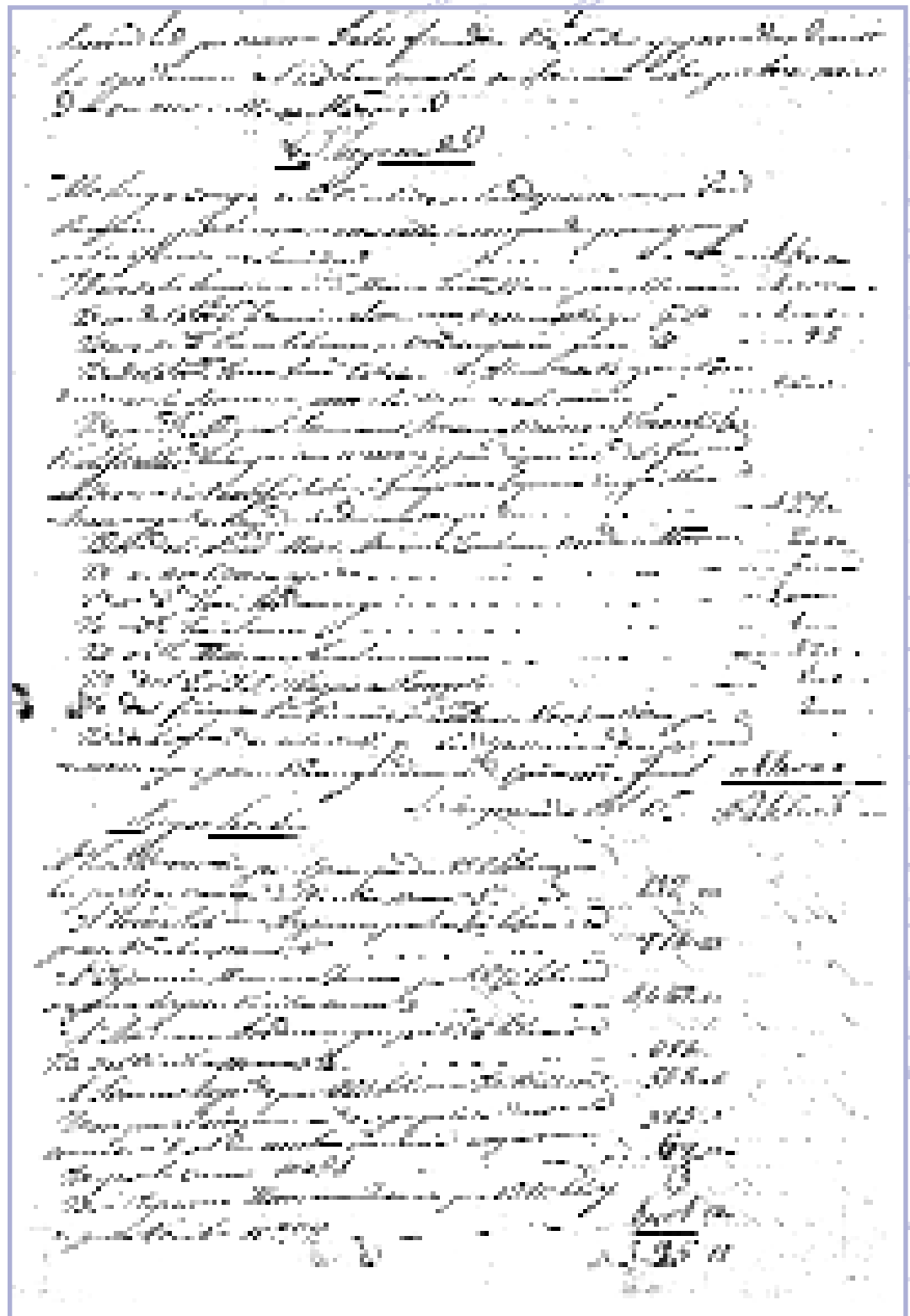
..ETA HERIOK GURE HERRIA HARTU ZUEN BIZILEKU (eta 3)

Denboraz labur baina aldi berean bukaezin bihurtutako amesgaizto hartan, egunez egun, gertatu, ikusi, bizi nahiz sentitu izandako gorabehera erdiragarriak, barne zokorik sakonenean betiko itsatsita geratuko ziren. Baina herrikideen nahigabe, malko eta samin garratz guztiak, elkartasunez, babes gozoz eta hurbiltasun samurrez bildu nahi izan zituzten, zalantzarik gabe, aurrera egiteko zoria izan zuten mutrikuar beti esku zabalek.

Abuztuansarturik, heriotzen etengabeko gorakada nabaria zen. Hilaren 9an, esaterako, hamabi hildako gertatu baziren, hurrengo egunak beste hamaika utzi zituen. Esan behar, hala ere, guztietan egunik beldurgarriena hilaren 12a izan zela, egun hartan soilik, heriok hemezortzi pertsona eraman baitzuten. Gaixo gehienetara iristeko ahaleaginean, Roque Añorga izeneko bigarren zirujaua etorri zen herrira. Abuztuaren lehen hamabostaldia izan zen, ezbairik gabe, izurritean ezagututako aldirik zitalena.

Menperagaitz egin zen eraso gordin hartan, osasun batzordeak Jose Iribarren bidali zuen bigarren aldi honetan gobernadoreari larritasunaren berri eman eta ahalbait azkarren beste mediku bat bidaltzeko eskabidea egitera. Hark, gauez, Donostiarantz abiaturik, egitekoa betez eta, berriro gaua lagun, Zestoa aldera jo zuen hango bainuetxeko zuzendari zen Justo Zabala sendagilearengana, Mutrikurantz joan zedila eskatzen zion gobernadorearen aginduren berri ematera. Igande arratsalde batez herriratu zen. Alabaina, Gipuzkoako beste herrietan bizi zuten antzeko beharrek eraginda edo, hurrengo ostegun goizean utzi zuen gure herri erabat menperatua.

Gangeria, kale nahiz baserri, zoko guztietara hedatu azen. Beste mediku baten laguntzaren zain zeudela, gauzak are zailago jarriko zituen gertakari batek astindu zituen mutrikuarrak. Delgado mediku jauna eta zirujauetako bat gaixotu egin ziren. Roque Añorga baino ez zen geratzen herriko gaixo oldeari aurre egiteko. Horretan, Ondarroako bizargin eta odol-xurgatzaile zen Ma-

kabeo Lekue jauna bere borondatezko laguntza eskaintzera etorri zen. Esan behar, Mijoa auzoko baserrietara eta, batik bat, Saturraran baserrira mugatu zuela bere egitekoa. Egunak aurrera zihoazen. Antzeman zuten, pixkanaka izanik ere, heriotza kopurua jaisten hasia zela eta, ia osasun zerbitzurik gabe geratuz gero egoerak berriro okerrera bidea hartu ahal zuelako arduraturik, osasun batzordeak, hiru-garrenez gobernadorearengana zuzentzea erabaki zuen. Abuztuaren 19ko gaua zen. Oraingo honetan itsasoz, Jose Manuel Andonaegui patroia beste hamalau gizon harturik, Donostiarantz abiatu zen gobernadoreari mediku baten eskaera egiten zion gutun bat eramatera. Agindu zehatz bat ere bazuten, alegia, medikua lortu bezain azkar, itsasontzian hartu eta berehala Mutrikura itzul zitezela. Oraingo honetan herriratu zen sendagilea Mateu izeneko mediku frantsesa izan zen eta, honek etxer etxe gaixoak ikuskatzen eta osasun baldintzak aztertzen gau eta egun jardun ostean, biharamunean herria utzi zuen.

Azkenik, bazirudien neurria hartzen hasi zitzaiola gaitzari. Hilaren erdiaz geroztik, emeki-emeki baina tinko, eguneko heriotza kopurua beherantzko jitea hartzen hasi zen. Hilaren 21ean sei izan ziren hildakoak, 23an, zazpi, eta 29an, berriz, bost. Irailean sarturik, izurritea ia guztiz menperatua zuten eta azken astinduak ematen ari zela ematen zuen. Badirudi, irailaren 15ean eman zituela azken astinduak, hirurogeita lau urteko emakumea eta 10 urteko neskoa eramanez. Bi hilabete luzeko gau ilunaren ostean, beraz, lehen argi iziak ikus zitezkeen.

Honelako zorigaitzoko gertakari lazgarriek, baina, heriotza ugariez gainera, egoera are korapilatsuago bihurtzen zuen beste hainbat arazo zekartzaten berekin. Uda hasiera hartan, neguan harrapake-ta oso kaskarrak izan omen zituztenez, etxeetako ekonomia hobetuko zuen udaldiko abagune emankorrangoaren itxaropenez zeudela, asmoak ustel bihurtu zitzaizkien. Gangeriaren atzamar ankerretan eroritako beste herrietan legez, Mutrikuko sarrera-irteeretan, osasun arauak agindurik, zaintza zorrotza ezarri zuten pertsona zein zernahi produktuen garraiatze nahiz mugimenduei zegokienez. Galarazia zuten, beraz, arrantza harrapaketak herritik kanpo ateratzea, irabazia ziurtatuko zien salmenta eragotzita. Estutasunak bultzaturik, abuztuaren 2an kofradiako presidente zen Jose Luis Egaña jaunak dei larria egin zien herriko agintariei ataka larri hartatik irteteko zerbait egin zezatela eskatuz. Egoera hartan, berehalakoan gidaritzat hartu ezean, gosearen mamuak berebizikoak eragiteko zorian zeudekeen. Horretan, Juan Francisco Azilona alkateak eta udal osasun batzordeak auziari adarretik helduz oinarritzko elikagaiak ziurtatzeari ekin zioten. Janari txartelak prestatu zituzten familia txiroenak egunekoa ziurtatu ahal izateko. Okelari zegokionez, herriko hornitzaileak, 5.300 libratik gora banatu zituen. Ogia, berriz, gehientsuena herrikoa izanda ere, kanpotik ekarritakoarekin bat eginik, 13.000 libra baino gehiago eskuratu zitzaizkien. Hamarren bat arroa arroz inguru ere banatu zen herritar behartsuenen artean.

Janaz gainera beste behar larriak ere bazituzten. Osasun egoera larrienean zeudenei, hau da, familiako guztiak edo ia guztiak gaitzak harturik zeudenei, zaintza bermatzen ahalegindu ziren. Badakigu, hiru emakume, bederen, hartu zituztela zeregin garrantzitsu horretarako. Heriotza andanak hainbat guraso gazte, ama, aita edota biak batera eraman zituzenez, haur kopuru dezentea guraso batekin soilik edo umezurtz geratu zen. Hauetako asko ahaideen altzo beroan haziko bazituzten ere, beste hainbat, aldiz, babes premia gorrian zeuden. Hori ikusita, udal agintariek herrian aña lana beteko zuten emakumeak bilatu zituen. Hogeitau haur baino gehiago izan ziren, kale nahiz baserrietan, amultsuki zaindu zituztenak. Zaintza hau, gurasoak aurrez bereganatu ezean, haurrak 18 hilabete bete artean luza zitezkeen. Hurrengo urteko otsailaren azkena bitartean, udalak 2.578 erreale ordaindu zitkien betebeharrak garrantzitsu honetan aritu zirenei. Izan ziren bestelako laguntzak ere. Hain zen kaskarra hainbat familiak bizi zuen egoera, beretarrei lur emate gastuei aurre egitea ere ezinezkoa zitzaie; zori horretan gertatu ziren berrogeita sei hildako helduen nahiz hamazazpi hildako gaztetxoek familiakoei zegozkien ehorzketa gastuak bere gain hartu zituen udalak.

Kolerak sorturiko beharrian hauei guztiei eta zeharka sortzen ziren beste hainbati aurre egin ahal izateko, ezinbestekoa zen, erantzun neurritsua emango bazien, nonbait diru iturri emankorrak aurkitzea. Buruturiko zenbait elkarrizketaren ondorioz, Foru Aldundiak udalari 14.000 errealeko mailegua aurreratu zion urte berean itzul zezan baldintzapean. Gobernuak indarrean jarritako osasun arautegiak, bestalde, sortzen ziren larrialdiei erantzuteko asmoz, agintariei eskatzen zien aberatsen artean eskuzabaltasunerako deia egiteko eta, nonbait, Mutrikuri dagokionez behinik behin, eman zuen fruiturik. Bergaran, adibidez, mutrikuarrak laguntzeko egin zen herri eskarian, 2.600 erreale bildu zituzten. Oñatiar batek, 1.340 erreale, bergararren zain, aldiz, 1.000. Mutrikuarren artean ere, Mª Francisca Ulazia eta Jose Andonaegui mutrikuarrek 1.000 bana erreale luzatu zituzten. Iruñeko gotzainak, 800, euskal hiritar batek 500 eta Zaldibiako erretoreak 200. Beste hainbat hiritarrek ere kopuru txikiagoak eskainiz laguntza eskerga eman zuten. Azkenik, esan behar, Espainiako erregearen alargun eta umezurtz gipuzkoarren artean banatzeko emandako 20.000 errealetatik, Mutrikuri 500 egokitu zitzaizkiola.

Azkenik, esan behar, izurriteak zenbat hildako eragin zituen zehazki jakitea zaila dela. Edonola ere, 1855. urteak utzitako 318 hildakoren zenbaki izugarriari, urte haietan 75 inguruan zegoen ohiko heriotza kopurua kenduz gero, pentsa genezake 230 eta 245 heriotza artean legokeela uda hartan bi hilabetez luzatu zen izurrite anker harkeramandako herritar hildakoen zenbatekoa. Iturri batzuen arabera, Mutrikuko biztanleriaren %14 izan zen zenduen zenbatekoa.

Jose Angel Lizardi

INFORMAZIO ITURRIAK:

Mutrikuko Udal Artxibategia.

Gipuzkoako Elizbarrutiko Artxibategi Historikoa.

BERTSO PAPER

SARIKETAK 25 URTE

HAUTESKUNDE ONDORENGO ERREFLEXIOAK

Jose Antonio Andonegi, 1988 urtea

1) Nagusien nagan haitatik herria
baitaiki bi herriak beraiek,
izan dirudi berandu herria
dondatze gail ota beharrik
Ereko zinea baitaiki upel
erretarik dila bera,
betazko bera erret dila
dondatze herriak beraiek

2) Herria bera naitzaten herria
dondatze bera bera,
herria bera bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera

3) Gureko herria bera bera
aman dila bera bera,
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera

4) Herria bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera

5) Herria bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera

6) Herria bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera

7) Herria bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera

8) Herria bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera

9) Herria bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera

10) Herria bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera
baitaiki bera bera bera

Marked Antennae

MISIO TALDEA

Aurreko alean aurreratu genuenez, Gabonetan Musika Eskolakoek bildutako dirua Misio Taldearentzat bildu zen. Kalaputxik herriko Misio Taldeko partaideengana jo du (Maria Eugenia, Lourdes, Marta eta Mari Cruz) eta esku artean duten proiektuari buruzko xehetasunak jaso ditugu.

Maria Eugeniak azaldu digunez, Gipuzkoako Eliz Barrutiak misioez arduratzen den atal bat dauka; bertan biltzen dituzte misiogintzako proiektu eta laguntza-eskabide guztiak, eta bertatik ezartzen zaio herri bakoitzari proiektu jakin bat. Mutrikuri Haiti egokitu zaio, Gipuzkoako beste herri batzuekin batera. Haitira bidalitako dirua haur eta ama haurdunentzako osasun-zentru bat zabaltzeko izatekoa zen, baina iaz jasan zituzten lau urakanen ondorioak hain larriak izan direnez, larrialdietarako eta premiazko lehengaiak eskuratzeko erabiliko dute. Horrek dakarrena zera da, haur eta ama haurdunentzako osasun-zentruaren proiektua eten eta atzeratu egingo dela.

Haiti Karibean dago, Errepublikak Dominikarrarekin muga egiten du eta, jakina denez, irla bat da. Zeharo soilduta dagoen irla bat; izan ere, lurraldearen %3 baino ez da basoa. Zortzi milioi eta erdi pasatxo biztanle dira, gehienak afrikar jatorrikoak eta gutxi batzuk zuri eta mestizoak. %70 pobrezia gorrian bizi da, batzaz beste 57 urte bizi izaten dira, eta edateko urik eta saneamendurik gabeko etxeetan piltzen dira. Zer janik ezak gogor eragiten die haurrei, eta hamalau umetatik bat ez da urtea betetzera iristen. Gehienek ez daukate oinarritzako osasun zerbitzurik, eta, dauden apurrak, urruti eta azpiegitura eskasekoak dira. Haurren erdiak baino ez daude txertatuta; Afrikan baino okerrago daude horretan!

Haurren artean, arazorik larriena desnutrizioa eta beheakoa da. Bost urtez azpiko haurren artean lautik bat gaixorik

dago, eta aurrera ateratzen direnek ere euren gorputz eta garunen garapenean kalteak izaten dituzte, betiko.

Egoera tamalgarri horretan, bertako misiolariak laguntza-eskea egin dute bost urtetik beherako haurrak eta haurdun dauden emakumeak zaindu ahal izateko osasun-zentru bat zabaltzeko. Haurrei txertoak eman, haurdunaldiak zaindu eta desnutrizioak eta beherakoak jotako ume gaixoak sendatzen ahalegintzeaz gain, elikadurari buruzko heziketa zabaldu eta ohitura osasungarriak ezarri nahi dituzte. Horien artean, barazkiak gola erein eta landatu ere erakutsiko diete eta, horretarako, baratzak sortu eta zaintzen ikasiko dute.

Haitiko kontuak utzi eta atzera herrira itzulita, Misio Taldekoek eskerrak eman nahi dizkiete Udalarari, Donibaneke lokala utzi dietenei (bertan ipini dute-eta Misioetako denda iazko Gabonetan) eta, orokorrean, herritar guztioi esku zabaltasunez erantzun izanagatik. Bidezko merkataritzako produktuak saltzen jarraitzeko, gainera, hilean behin zabaldu nahi dute dendatxo bat Zinboan. Eta martxoan, SOS Racismokoekin batera, **erakusketa bat egingo dute hilaren 16tik 30era bitartean, Zabielen.**

Bestalde, Maria Eugenia, Lourdes, Marta eta Mari Cruzek besoak zabalik hartuko lukete laguntzeko prest legokeen edozein herritar, hileroko denda eta horrelakoak martxan jartzeko laguntza beharrean egoten dira-eta.

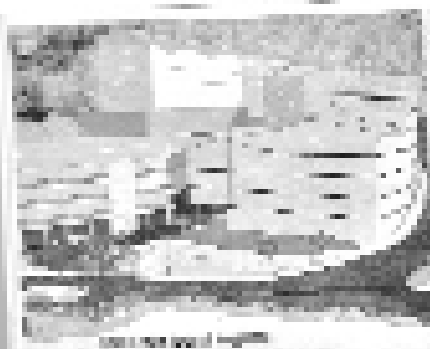
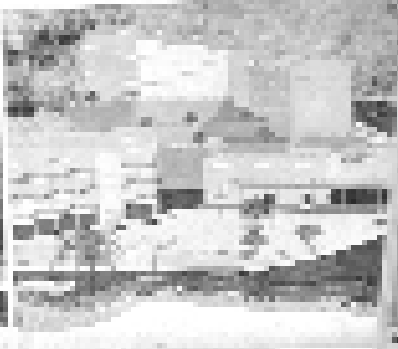
LEA-ARTIBAI
ETA MUTRIKUKO

hitza

otsailaren
16ra artekoak

> WWW.11BARRI.INFO

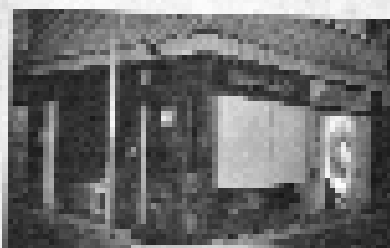

**Motric harrian mantentzeko etoa
gehiago egin beharrik ez dagoela diote**

BAKOITZAK TXARTEL BAT JOKOAN

**Debabarrenean 44 enpresa sortu dira
2008an Debegesaren laguntzarekin**

Debabarrena
Debabarrenean 44 enpresa sortu dira 2008an Debegesaren laguntzarekin.

Debabarrena
Debabarrenean 44 enpresa sortu dira 2008an Debegesaren laguntzarekin.

**Itsasoan sentrazio gogorak bizitzea
dira, baina autobusa erosoagoa da**

**Jose Luis Elorza
izango da
Burumendi
Mendi Taldeko
presidente berria**

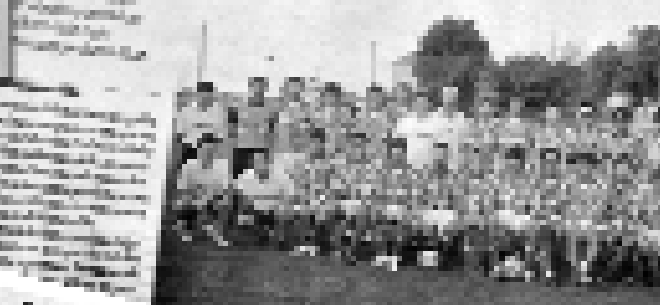
EZTARRIAK URRATU ARTE KANTUJAN

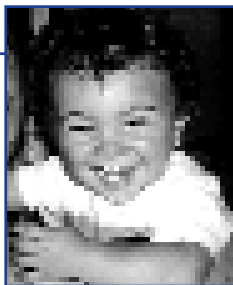
**Bigarren postuari eusten saiatuko
mutilen talde nagusia asteburuan**

**Burumendi Mendi Taldeko zuzendaritza
taldearen erdia berri behar dute aurter**

**Arnoko argazkiak Zabielen
jarriko dituzte asteburuan**

Korrika heldu orduko prest egon nahi dute

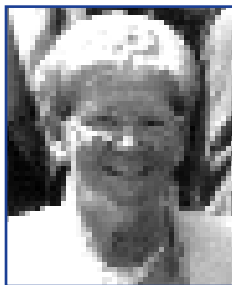
JULEN

Zorionak otsailaren 12an 2 urte beteko dituen etxeko txipristinari. Karmele, Aitor, Leire eta Manuren partez.

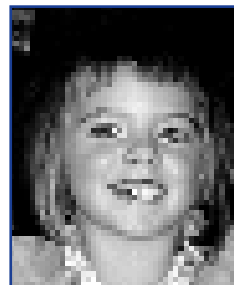
NAROA

Martxoak 30ean 2 urte beteko dituen gure etxeko bihotzari, Zorionak! etxeko denon partez.

ITZIAR

Zorionak amona, zure urtebetetzean! Bazkari ederra eta postre hobea prestatu guretzat, guk oparia prest daukagu eta!

MAIALEN

Zorionak Maialen, martxoaren 3an 5 urte egingo dizulako. Muxu haundi bat etxeko guztion eta batez ere Mikelen partez.

ANDER

Zorionak!! Zure lehenengo urtebetetzean. Mutrikuko, Ondarruko eta Eibarko familiaren partez, batez ere aitatxo eta amaxoren partez. Muxu bat.

NADIA

Bejondeizula, Nadia, gogor lan eginda, baina azkenean Doktore titularen jabe egin zara! Txiritx, Mauleon eta Txorietxetarren partetik. Turkish.

EMAKUMEAK

Emakume langileen nazioarteko egunean, martxoaren 8an, ZORIONAK!

Beste urte bat gehiago zure aldarrikapenak egunero egunero borrokatzeko: etxean, auzoan, kalean, lanean, eskolan, herrian, maitasunean... BERDINTASUNEAN BIZI NAHI DUGULAKO!

Etxeko inor edo lagunen bat zoriondu nahi baduzu, ekarri argazkia Luadora edo deitu 635748393ra.

Guk hemengo txoko honetan sartuko dugu!

ZER DA? NON DAGO?

Hau suspensea! Baina badakizu non dagoen ala? Deitu! Datorren zenbakian, soluzioa!

PAGOAGA S.A.

ilurginlza - beroginlza - gasa
igeltzarlza - arrollogia

tel. 943 74 35 65 / 19-943 74 35 12

Fax: 943 74 35 65 / e-mail: pagoaga@pagoaga.es

San Antolin, 13 - 48970 MUGOIA

JARRI-TOKI

Jatetxea

- 1 gureko menua eta karta
- familia potoak badakizue
- berriz berrikuntza

Tel. 943 60 32 39 MUTRIKU

Erakundeak, berriz berrikuntza...

argazki zaharrak

HIRU NESKA

Martina Lizardi,
Mª Pilar Txurruka
eta Isabel Zumalabe.

LAUKOTEA

Ramonita Txurruka,
Maite Arrizabalaga,
Arantxa Belaustegi
"Moxka",
Lurdes Belaustegi
"Moxka".

Idoia Arrizabalagak
lagatako argazkixak

INGOCULTUN
KULTURAREN GELERAK

Argazkiak
argazkiak
argazkiak
argazkiak
argazkiak

Argazkiak argazkiak argazkiak argazkiak

ANSORREGI

Olnejakosk

Erdiko kalea, 9 - 943.00.33.42

KALAPUTXI egiten
parte hartu nahi baduzu,
deitu **635748393**ra.
Gustura hartuko zaitugu!

MENDI IRTEERAK'2009

BURUMENDI MENDI ELKARTEAK ETA
ARTIBAI, AURRERA, LUMENTZA, ETA
BURDIN KURUTZ MENDI ELKARTEAK
ANTOLATUTA

• Martxoak 15

Urbasa – Ballo (1197 m., Entziako mendilerroa) – Agurain

• Apirilak 5

Urkiaga – Alba (1074 m., Baztan) – Elizondo

• Maiatzak 24

Jorrios (837 m., Karrantza)

• Ekainak 21

Itxaso – Artzamendi (931 m., Lapurdi) –

Itsusiko Aitzak – Bidarra

• Uztailak 3, 4 eta 5 / Palentziako mendiak:

· Cardaño Arriba – Peña Prieta (2538 m.) –

San Glorio · San Glorio – Coriscas (2234 m.) –

La Vueltona (1960 m.)

• Irailak 13

Ataun – Sarrastarri (996 m., Nafarroa) – Lareo – Lizarrusti

• Urriak 25

Toloño mendilerroa (1271 m., Araba) (Bazkaria Labastidako bodega baten)

• Azaroak 15

Kortakogain – Aumategi (1191 m., Elgeako mendilerroa) – Ozaeta

• Abenduak 13

Deba inguruak.

INAUTERIAK'2009

Otsailak 20, barixakua

Arratsaldeko 4:00etatik aurrera, **KALEJIRA**

PIKOMELATOSEKIN, BANDAREN TXARANGAK

LAGUNDUTA. Ondoren, **EUSKARAOKEA** haurrentzat.

Otsailak 21, zapatua

Eguerdian, Dantza saioa Gure Ametsa Dantza Taldearen eskutik

18:00etan, Txanogorritxu ikuskizuna haurrentzat, Miruaitz frontoian

19:00etan, Pikomelatosen kalejira Bandaren Txarangak lagunduta

20:30ean, Iturengo joaldunen kalejira

23:00etan, Disko Festa

MARTXOAK 8, EMAKUME LANGILEAREN EGUNA

UDALEKO BERDINTASUN ZERBITZUAK ANTOLATUTA

Martxoak 4 eta 5, eguaztena eta eguena

EMAKUMEENTZAKO AUTODEFENTSA IKASTAROA

Zabiel kultur etxean, 18:30etik 20:30ak arte

Izena ematea, Turismo bulegoan.

Martxoak 6, barixakua

IPUIN-KONTALARIA: IPUIN EZ SEXISTAK.

Zabielen, arratsaldeko 17:30ean.

6 urtetik gorako haurrentzat.

ZINE-FORUMA

Emakume langilearen egunaren inguruko pelikula.

Zabielen, 22:30ean

Martxoak 7, zapatua

ANTZERKIA: "KANPAIA JO BITARTEAN"

Zabiel kultur etxean, arratsaldeko 8etan

ODOLA EMATEKO EGUNAK'2009

MUTRIKUKO ODOL EMALEEN ELKARTEAK
ANTOLATUTA

**Apirilak 11 - Ekainak 20 -
Abuztuak 20 - Urriak 10 - Abenduak 19**

Egun guztiak barixaku, arratsaldeko 18.00etatik
aurrera **anbulategian**

artizar

San Agustina, 10 bidea MUTRIKU

943 603 655

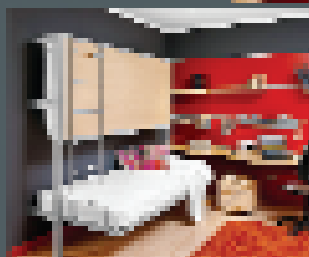
masajeak baino askoz ere gehiago

www.akilape.com

akilape

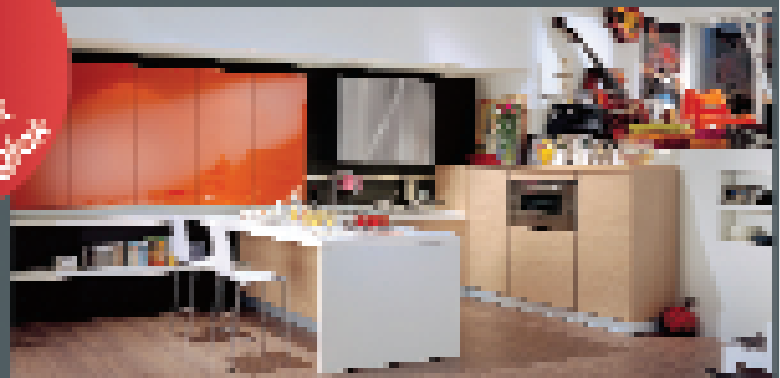
Kilpea Industriadura s/rl - Mutriku - Tel. 943 60 43 34

krizisi
gainditzeko
**prezio
berezia**
ditugu

sokaldorak
amandurak
organizazio
logistika
berrituak
garantziak

LIORRI GURE ERABAKETARA !!

iboa rfe txe

ORAIN INOIZ BAINO GEHIAGO